

gewezen hun vaart naar Ternate niet aan te moedigen. Hoewel de berichten vandaar niet erg geloofwaardig zijn, moet men zoveel mogelijk bijzonderheden over hun land verzamelen. Volgens de koninkjes op de Sangihe eilanden, die in 1765 een tocht daarheen organiseerden, zouden ze hun vaartuigen hebben uitgerust voor een stroomtocht naar Manilla en daar een Spaans fregat en een sloep hebben vermeersterd. [fol. 775] Dit is niet bevestigd en daarom weinig geloofwaardig. In de generale missive van 21 oktober 1766 is het gunstige resultaat van de expeditie verleden jaar naar Bwool en Tontoli reeds gememoreerd. De kosten van rsd 2731 zijn door het bestuur in de resolutie van 23 november 1765 goedgekeurd. De gearresteerde koning van Bwool, Jacobus Pompa, en zijn zoon prins Minte zijn naar Robbeneiland gestuurd en konings schuld van f 78 is afgeschreven. Over de naar Quadang verplaatste bewoners van Bwool en Tontoli is de trouwe prins van Bwool, Marcus Ponto, aangesteld. Ze zeiden niet goed met de bewoners van Limbotto overweg te kunnen en verzochten naar Palile te mogen gaan, al was het onder toezicht van een enkele Europeaan. Resident Seidelman wil dit toestaan. [fol. 776] Het bestuur is het daarmee niet eens. Daarom is er geen besluit over genomen en geschreven dat men maar moest doen wat het beste was. In verband met het vertrek van de Engelsen uit Ceilor, zoals vermeld in de resolutie van 20 juni en de bovengenoemde oktoberbrief, is opnieuw bevolen hen alleen op Ternate toe te laten en de daarop gestelde straffen te handhaven. Berichten over hun land van de koninkjes en de posthouder te Tabukan moet men aan Batavia doorgeven. Daar de goudmijnen van Palile en Bolontio ver ten westen van Liwas liggen, meent de resident te Menado dat er alleen met een patrouillevaartuig tegen de aanvoer van vreemde textiel daarheen kan worden opgetreden. De Hoge Regering vreest echter dat de inkomsten op de daar verkochte textiel de kosten van patrouillering niet zullen goed maken. [fol. 777] Zulke kosten zijn daarom niet raadzaam. Om smokkel aan de achterkant van Magondo te beletten is bevolen zo mogelijk alle Buginese vaartuigen in beslag te nemen en naar Ternate te zenden, al hadden ze een pas uit Gorontalo. Zo wordt nagegaan in hoeverre deze passen zelfs naar de mijnen nadelig zijn.)

Mono Arfa heeft wederom nieuwe blijken van welmenentheid getoont en naar het schijnt doet hij alles wat mogelijk is de goudprocure te bevorderen. Zijne opgestelde verzoekpoincten g□ insereert bij gemelte Ternaate resolutie van den 22 augustus anno correnti strekken daarvan tot een bewijs. En vermits hij een zeer voordelig gevoelen heeft van dies vermeerdering, wanneer één à twee bergwerkers wierden gezonden om de Gorontaalders in □t mineeren te onderwijzen, zo hebben wij zulks zeer gaarne van onze zeide willen faciliteren, of de uitkomst somtijds aan het oogmerk mogte b'antwoorden. Fol. 777v-778r.

(Er zullen vijf Europese mijnwerkers in hun huidige rang van korporaal of soldaat naar de mijnen gezonden worden, maar conform het voorschrift voor eigen rekening en zonder kosten voor de Compagnie. Te Quadang is door de bewoners van Limbotto een versterking veroverd. Daar de omtrek van 100 vadem met het oog op de noodzakelijke bezetting te groot was, is bevolen deze bij gelegenheid te beperken. Echter zijn er op verzoek van de koning en de rijksgroten boven de vastgestelde bezetting nog een korporaal, een buschietser en vier soldaten gelegerd. Dit is goedgekeurd, maar mochten de soldaten later niet nodig blijken dan moeten ze worden teruggeroepen. Gedurende Compagnies bezit was er reeds 222 realen goud verworven, wat meer zou zijn geweest, als de gravers zich niet wegens bedreiging in de versterking hadden hoeven terug te trekken. [fol. 779] Men hoopt dat dit bij een enkele keer zal blijven en dat het bestuur passende maatregelen tegen het verschijnen van zwervers heeft genomen. Zoals uit de resolutie van 22 augustus te Ternate blijkt kon de post te Parigi nog niet verlaten worden, uit vrees dat de bewoners het kanon niet zouden laten verwijderen en dat er een bloedbad zou ontstaan als dat met geweld zou geschieden. Als deze post werd verlaten, dan zouden de zwervers van daar de mijnen kunnen bedreigen, wat meer schade zou betekenen dan de kosten van de bezetting. Daarom is besloten het verlaten van die post op te schorten, totdat het zonder problemen kan geschieden. Om te patrouilleren zijn er twee pantjalangs naar het binnenwater van Tomini gestuurd. [fol. 780]